

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ОСНОВНОМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ

Члан 1.

У Закону о основном образовању и васпитању („Службени гласник РС”, бр. 55/13, 101/17, 27/18 - др. закон, 10/19, 129/21 и 129/21 - др. закон), у члану 27. став 13. после речи: „језика”, тачка се замењује запетом и додају се речи: „односно програм српског језика као страног.”

Члан 2.

У члану 31. став 2. број: „30” замењује се бројем: „28”, а у ставу 3. број: „33” замењује се бројем „31”.

У члану 31. став 7. мења се и гласи:

„Изузетно, образовно-васпитни рад од петог до осмог разреда може да се организује и у комбинованом одељењу, када је то у најбољем интересу ученика, уз сагласност надлежне школске управе.”

Члан 3.

У члану 32. став 6. реч: „четвртог”, замењује се речју: „трећег”.

Члан 4.

У члану 59а став 1. после речи: „часова”, тачка се замењује запетом и додају се речи: „укључујући и часове додатне и допунске наставе и час одељењског старешине.”

После става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Школа која организује редовну полудневну наставу у две смене стара се да сви часови из става 1. овог члана буду утврђени распоредом часова у оквиру смене коју ученици похађају.”

Досадашњи ст. 2-5. постају ст. 3-6.

Члан 5.

У члану 62. став 1. реч: „шестог”, замењује се речју: „другог”.

После става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Општи успех ученика упућених на разредни, односно поправни испит утврђује се након обављеног разредног, односно поправног испита, а најкасније до 31. августа текуће школске године.”

Досадашњи ст. 2-4. постају ст. 3-5.

Члан 6.

У члану 63. став 1. мења се и гласи:

„Владање ученика у првом разреду основног образовања и васпитања оцењује се описно у току и на крају полугодишта”.

Став 3. мења се и гласи:

„Владање ученика од другог до осмог разреда основног образовања и васпитања оцењује се бројчано у току и на крају полугодишта”.

Став 4. мења се и гласи:

„Оцена из владања из става 3. овог члана јесте бројчана, и то: примерно (5), врло добро (4), добро (3), задовољавајуће (2) и незадовољавајуће (1), и утиче на општи успех ученика.“

Члан 7.

У члану 104. после става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Одредбе из члана 31. овог закона примењују се сукцесивно почев од школске 2024/2025. године приликом формирања одељења првог разреда.“

Члан 8.

Члан 104а брише се.

Члан 9.

У члану 105. став 1. брише се.

Досадашњи ст. 2-3. постају ст. 1-2.

Члан 10.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Правни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању садржан је у одредби члана 97. тачка 10. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, систем у области образовања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Предлог Закона о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању (у даљем тексту: Предлог закона), који је припремило Министарство просвете, предвиђа унапређивање примене појединих законских решења у циљу обезбеђивања и унапређивања квалитета, доступности и праведности основног образовања и васпитања.

Законом извршено је термилошко усклађивање са Законом о основама система образовања и васпитања и допуна Закона о основном образовању и васпитању одредбама које се односе на институте који су прописани Законом о основама система образовања и васпитања. Основни текст Закона о основном образовању и васпитању („Службени гласник РС”, бр. 55/13, 101/17, 27/18 - др. закон, 10/19, 129/21 и 129/21 - др. закон) донет 2013. године, затим мењан и допуњаван 2017, 2019. и 2021. године, а основни текст Закона о основама система образовања и васпитања донет је 2017. године, а мењан и допуњаван 2020. и 2021. године, те се указала потреба за уподобљавањем текстова оба закона. Усклађивање је извршено и због тога што је припремљен Предлог закона о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања и паралелно са тим одговарајуће измене и допуне Закона о основном образовању и васпитању, као посебног закона којим се уређује област основног образовања и васпитања, на основу и у складу са Законом о основама система образовања и васпитања.

Овим изменама требало би да буду обухваћене одредбе које се односе на школски програм, организацију образовно-васпитног рада, наставу, распоред и трајање часа, општи успех ученика и оцењивање владања ученика.

Предложене измене и допуне Закона, најпре треба да доведу и до ефикаснијих решења која се односе на смањивање, односно престанак насиља у установама образовања и васпитања, те су у вези са тим, између осталог, прецизиране одредбе које се односе на владање ученика и оцену из владања. У вези са изнетим, такође су измењене и одредбе које се односе на бројчану оцену из владања.

Све наведене проблеме, ситуације и усклађивања не би било могуће решити без доношења измена и допуна Закона, имајући у виду да ову материју није могуће уредити подзаконским актом, што је уједно и разлог који доношење закона чини јединим начином за решавање проблема.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Предлога закона извршена је допуна члана 27. којим се прописују елементи школског програма, у циљу усклађивања са Законом о основама система образовања и васпитања, као и чињеницом да је присутнији све већи број ученика страног држављанства који не познају српски језик. У оквиру школског програма, за децу и ученике који не познају српски језик, школа

може да реализује и програм српског језика као страног. Програм српског језика као страног остварује се у складу са Правилником о програму наставе и учења за предмет Српски језик као страни.

Чланом 2. Предлога закона извршена је допуна члана 31. Закона којим је прописана могућност организације образовно-васпитног рада у комбинованом одељењу за ученике од петог до осмог разреда, када је то у најбољем интересу ученика, у сагласности са надлежном школском управом. Организација наставе у комбинованим одељењима условљена је остваривањем права на образовање, демографским, економским, социјално-културним и педагошким разлозима у срединама где се број ученика смањује. Овакав начин организовања образовно – васпитног рада за ученике другог циклуса основне школе, у сагласности са школском управом, даје могућност да у зависности од специфичности школе у погледу специфичности подручја, удаљености и саобраћајне повезаности са другим насељеним местима као и ресурсима школе и у најбољем интересу ученика, омогући повећање ефикасности образовања и васпитања.

Чланом 3. Предлога закона извршена је допуна члана 32. Закона којим се прописује настава и облици остваривања образовно-васпитног рада у делу који се односи на организацију додатне наставе и за ученике трећег разреда. Измена омогућава уважавање потреба и интересовања све већег броја ученика трећег разреда за учешће у разноврсним такмичењима и смотрема, као и остваривање једног од посебних циљева прописаних Стратегијом развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године („Службени гласник РС”, број 63/21), усмереног на идентификацију, праћење и подстицање ученика са изузетним, односно посебним способностима.

Чланом 4. Предлога закона извршена је допуна члана 59а Закона којим се прописује распоред и трајање часа у делу који се односи на утврђивање распореда часова који осим распореда обавезних предмета, изборних програма и активности, укључује и часове додатне и допунске наставе и час одељењског стрешине, у циљу усклађивања са чланом 32. овог закона и правилником који прописују план наставе и учења. Осим тога, ближе је уређено утврђивање распореда часова, тако да школа која организује редовну полудневну наставу у две смене стара се да сви часови буду утврђени распоредом часова у оквиру смене коју ученици похађају, у циљу оптималног и ефикасног организовања и коришћења времена који ученик проводи у школи.

Чланом 5. Предлога закона извршена је измена члана 62. Закона којим се прописује општи успех ученика. Измене се односе на утврђивање бројчане оцене из владања и у другом разреду, тако да се бројчана оцена из владања узима у обзир приликом утврђивања општег успеха на крају првог и другог полугодишта почев од другог разреда, а у циљу развијања правилног односа према обавезама и правилима понашања у школи. Чланом је извршена и допуна којом се прецизира процедура утврђивања општег успеха ученика упућених на разредни, односно поправни испит. Општи успех ученика упућених на разредни, односно поправни испит утврђује се након обављеног разредног, односно поправног испита, а најкасније до 31. августа текуће школске године.

Чланом 6. Предлога закона извршена је измена члана 63. Закона који се односи на оцењивање владања ученика од другог до осмог разреда. Сагласно изменама прописаним чланом 5. Предлога закона, предложене измене се односе на утврђивање бројчане оцене из владања ученика од другог до осмог разреда и у току и на крају полугодишта, а у циљу сагладевања развијања правилног односа према обавезама и правилима понашања у школи.

Чланом 7. Предлога закона извршена је измена члана 104. Закона, тако што је после става 1. додат нови став 2. којим је прописано да ће се одредбе из члана 31. овог закона примењивати се сукцесивно почев од

школске 2024/2025. године приликом формирања одељења првог разреда, с обзиром да школска година у Републици Србији почиње 1. септембра.

Чланом 8. Предлога закона брише се члан 104а Закона, будући да се не примењује већ дужи временски период.

Чланом 9. Предлога закона брише се члан 105. став 1. Закона, будући да је члан 33. на који се овај став односи брисан у претходним изменама Закона

Члан 10. Предлога закона прописано је да овај Закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања.

IV. РАЗЛОЗИ ЗБОГ КОЈИХ СЕ ПРЕДЛАЖЕ ДА ЗАКОН СТУПИ НА СНАГУ ПРЕ ОСМОГ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА

С обзиром на то да се упис ученика обавља закључно са 31. августом, те је потребно доношење наведеног Закона и његово ступање на снагу наредног дана од дана објављивања, из разлога хитности, имајући у виду одредбу члана 196. став 4. Устава Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 98/06 и 115/21 – амандмани), којим је прописано да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози, утврђени приликом њиховог доношења.

V. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна средства у буџету Републике Србије.

**ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА
ЗАКОНА О ОСНОВНОМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ
КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ ОДНОСНО ДОПУЊУЈУ**

Школски програм

Члан 27.

Основно образовање и васпитање остварује се на основу школског програма.

Школски програм омогућава оријентацију ученика и родитеља, односно другог законског заступника у избору школе, праћење квалитета образовно-васпитног процеса и његових резултата, као и процену индивидуалног рада и напредовања сваког ученика.

Школски програм се доноси у складу са Законом.

Национални савет националне мањине даје мишљење на школски и васпитни програм установа за које је утврђено да су од посебног значаја за националне мањине.

Поједини делови школског програма иновирају се у току његовог остваривања.

Школа објављује школски програм у складу са Законом и општим актом школе.

Школски програм садржи:

- 1) циљеве школског програма;
- 2) план наставе и учења основног образовања и васпитања;
- 3) програме обавезних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање;
- 4) изборне програме по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање;
- 5) програме активности по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање;
- 6) програм допунске и додатне наставе;
- 7) програм културних активности школе;
- 8) програм школског спорта и спортско-рекреативних активности;
- 9) програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, програм спречавања дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања;
- 10) програм ваннаставних активности ученика;
- 11) програм професионалне оријентације;
- 12) програм здравствене заштите;
- 13) програм социјалне заштите;
- 14) програм заштите животне средине;
- 15) програм сарадње са локалном самоуправом;
- 16) програм сарадње са породицом;
- 17) програм излета, екскурзија и наставе у природи;
- 18) програм рада школске библиотеке;
- 19) начин остваривања других области развојног плана школе који утичу на образовно-васпитни рад.

Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану чине прилог школског програма.

Школски програм, нарочито у школи за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом, садржи и:

1) начин прилагођавања рада и услова у којима се изводи образовно-васпитни рад;

2) начин прилагођавања циљева и исхода, као и садржаја образовно-васпитног рада и

3) начин остваривања додатне подршке за ученике школе.

Саставни део школског програма је и програм безбедности и здравља на раду који обухвата заједничке активности школе, родитеља, односно других законских заступника и јединице локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду.

Школски програм за образовање одраслих, школски програм за музичко образовање и васпитање, школски програм за балетско образовање и васпитање, припремни предшколски програм и изузетно предшколски програм део су школског програма када их школа остварује.

У оквиру школског програма основна музичка, односно основна балетска школа може да остварује и програм музичког, односно балетског васпитања и образовања за децу предшколског узраста у трајању до једне године.

У оквиру школског програма, за децу и ученике који не познају српски језик, школа може да реализује и програм за стицање елементарних знања из српског језика, **ОДНОСНО ПРОГРАМ СРПСКОГ ЈЕЗИКА КАО СТРАНОГ.**

Организација образовно-васпитног рада

Члан 31.

Образовно-васпитни рад организује се у одељењу, у групи и индивидуално.

Одељење истог разреда може да има до 30 28 ученика.

Изузетно, одељење истог разреда може да има до 33 31 ученика уз сагласност Министарства.

У једном одељењу могу да буду до два ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Број ученика утврђен у ставу 2. овог члана умањује се за два по ученику који основно образовање и васпитање стиче остваривањем индивидуалног образовног плана са прилагођавањем начина рада, као и услова у којима се изводи образовно-васпитни рад, односно са учењем језика на коме се одвија образовно-васпитни рад (ИОП1), односно за три по ученику који основно образовање и васпитање стиче остваривањем индивидуалног образовног плана са прилагођавањем циљева, садржаја и начина остваривања програма наставе и учења и исхода образовно-васпитног рада (у даљем тексту: ИОП2).

Образовно-васпитни рад од првог до четвртог разреда може да се организује и у комбинованом одељењу.

~~Образовно-васпитни рад од петог до осмог разреда може да се организује и у комбинованом одељењу.~~

ИЗУЗЕТНО, ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД ОД ПЕТОГ ДО ОСМОГ РАЗРЕДА МОЖЕ ДА СЕ ОРГАНИЗУЈЕ И У КОМБИНОВАНОМ ОДЕЉЕЊУ, КАДА ЈЕ ТО У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ УЧЕНИКА, УЗ САГЛАСНОСТ НАДЛЕЖНЕ ШКОЛСКЕ УПРАВЕ.

Комбиновано одељење састављено од ученика два разреда може да има до 15 ученика, а одељење од три или четири разреда до десет ученика.

За предмете за које је подела одељења на групе предвиђена планом и програмом наставе и учења организује се остваривање образовно-васпитног рада у групи.

Изузетно, у групи може да се организује и остваривање наставе изборних програма и слободних наставних активности, уколико није могуће организовање образовно-васпитног рада на нивоу одељења.

Група из става 10. овог члана, по правилу, формира се на нивоу разреда и има најмање 15, а највише до 30 ученика. Образовно-васпитни рад у групи са мање од 15 ученика организује се уз сагласност министра.

Изузетно, група из става 10. овог члана може да се формира на нивоу циклуса. Група састављена од ученика два разреда може да има до 15 ученика, а група од три или четири разреда до десет ученика.

Одељење или група у школи за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом може да има до десет ученика, а када одељење чине ученици са сметњама које се манифестују истовремено у неколико области, услед чега се ученик суочава са бројним препрекама у задовољењу основних потреба и потребна им је најкомплекснија подршка, одељење истог разреда има до шест ученика.

У музичкој и балетској школи образовно-васпитни рад организује се у групи, у класи и индивидуално.

Настава

Члан 32.

Настава је основа образовно-васпитног процеса у школи.

Поред редовне наставе, која може да се организује полудневно и целодневно, у школи се организује допунска, додатна и припремна настава.

Школа која организује редовну полудневну наставу у две смене стара се да сви ученици равномерно похађају наставу у обе смене, смењујући се у једнаким временским интервалима, не дужим од једног месеца.

Изузетно, уколико из објективних разлога школа из става 3. овог члана не може да обезбеди равномерну промену смена, наставу организује и без промене смена, у договору са Министарством, односно надлежном школском управом.

За ученике којима је потребна помоћ у савладавању програма и учењу, школа организује допунску наставу.

За ученике од четвртог ТРЕЋЕГ до осмог разреда са посебним способностима, склоностима и интересовањима за поједине предмете, школа организује додатну наставу.

За ученике упућене на разредни и поправни испит, школа организује припремну наставу.

Припремна настава се организује пре почетка испитног рока, у трајању од најмање пет радних дана са по два часа дневно за сваки предмет.

За ученика коме је због сметњи у развоју и инвалидитета, специфичних тешкоћа у учењу, социјалне ускраћености и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, школа може да реализује индивидуалну наставу кроз програме подршке деци и ученицима са сметњама у развоју.

Припрему ученика за полагање завршног испита школа може да организује током другог полугодишта осмог разреда, а дужна је да организује припрему ученика за полагање завршног испита десет дана пре полагања

испита у трајању најмање два часа дневно из предмета који су обухваћени полагањем.

Распоред и трајање часа

Члан 59а

Школа у складу са планом и програмом наставе и учења врши распоред обавезних предмета, изборних програма и активности, односно утврђује распоред часова, УКЉУЧУЈУЋИ И ЧАСОВЕ ДОДАТНЕ И ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ И ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТРЕШИНЕ.

ШКОЛА КОЈА ОРГАНИЗУЈЕ РЕДОВНУ ПОЛУДНЕВНУ НАСТАВУ У ДВЕ СМЕНЕ СТАРА СЕ ДА СВИ ЧАСОВИ ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА БУДУ УТВРЂЕНИ РАСПОРЕДОМ ЧАСОВА У ОКВИРУ СМЕНЕ КОЈУ УЧЕНИЦИ ПОХАЂАЈУ.

Распоред часова може да се мења у току наставне године.

Час наставе траје 45 минута.

Изузетно, час наставе може да траје дуже или краће од 45 минута, у складу са планом и програмом наставе и учења.

Трајање часа наставе може се прилагодити посебним условима у којима се остварује образовно-васпитни рад у одређеном временском периоду, уз сагласност Министарства.

Општи успех ученика

Члан 62.

Општи успех ученика од другог до осмог разреда утврђује се на крају првог и другог полугодишта на основу аритметичке средине закључних прелазних бројчаних оцена из обавезних предмета и из изборног програма други страни језик, као и оцене из владања почев од ~~шестог~~ ДРУГОГ разреда.

ОПШТИ УСПЕХ УЧЕНИКА УПУЋЕНИХ НА РАЗРЕДНИ, ОДНОСНО ПОПРАВНИ ИСПИТ УТВРЂУЈЕ СЕ НАКОН ОБАВЉЕНОГ РАЗРЕДНОГ, ОДНОСНО ПОПРАВНОГ ИСПИТА, А НАЈКАСНИЈЕ ДО 31. АВГУСТА ТЕКУЋЕ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ.

Општи успех ученика је: одличан, врло добар, добар, довољан и недовољан.

Ученик је постигао општи успех:

- 1) одличан – ако има средњу оцену најмање 4,50;
- 2) врло добар – ако има средњу оцену од 3,50 закључно са 4,49;
- 3) добар – ако има средњу оцену од 2,50 закључно са 3,49;
- 4) довољан успех – ако има средњу оцену до 2,49.

Ученик није са успехом завршио разред, односно има недовољан успех уколико има више од две недовољне оцене, осим оцене из владања или није положио поправни испит, осим ученика другог и трећег разреда основне школе који се преводи у наредни разред, у складу са Законом.

Оцењивање владања ученика

Члан 63.

~~Владање ученика од првог до петог разреда оцењује се описно у току и на крају полугодишта.~~

ВЛАДАЊЕ УЧЕНИКА У ПРВОМ РАЗРЕДУ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАПИТАЊА ОЦЕЊУЈЕ СЕ ОПИСНО У ТОКУ И НА КРАЈУ ПОЛУГОДИШТА.

Закључна оцена из владања ученика из става 1. овог члана јесте: примерно; врло добро; добро; задовољавајуће и незадовољавајуће и не утиче на општи успех ученика.

~~Владање ученика од шестог до осмог разреда оцењује се описно у току полугодишта.~~

ВЛАДАЊЕ УЧЕНИКА ОД ДРУГОГ ДО ОСМОГ РАЗРЕДА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА ОЦЕЊУЈЕ СЕ БРОЈЧАНО У ТОКУ И НА КРАЈУ ПОЛУГОДИШТА.

~~Оцена из владања из става 3. овог члана на крају првог и другог полугодишта јесте бројчана, и то: примерно (5), врло добро (4), добро (3), задовољавајуће (2) и незадовољавајуће (1), и утиче на општи успех ученика.~~

ОЦЕНА ИЗ ВЛАДАЊА ИЗ СТАВА 3. ОВОГ ЧЛАНА ЈЕСТЕ БРОЈЧАНА, И ТО: ПРИМЕРНО (5), ВРЛО ДОБРО (4), ДОБРО (3), ЗАДОВОЉАВАЈУЋЕ (2) И НЕЗАДОВОЉАВАЈУЋЕ (1), И УТИЧЕ НА ОПШТИ УСПЕХ УЧЕНИКА.

Приликом оцењивања владања сагледава се понашање ученика у целини, имајући при том у виду и ангажовање ученика у активностима изван наставе у складу са школским програмом (слободне активности, ученичка задруга, заштита животне средине, заштита од насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције других облика ризичног понашања, културна активност школе).

На оцену из владања не утичу оцене из обавезног предмета, изборних програма и активности.

Закључну оцену из владања на предлог одељењског старешине утврђује одељењско веће.

XV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ Усклађивање организације и аката школе

Члан 104.

Школа ће ускладити своју организацију и опште акте са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

ОДРЕДБЕ ИЗ ЧЛАНА 31 ОВОГ ЗАКОНА ПРИМЕЊУЈУ СЕ СУКЦЕСИВНО ПОЧЕВ ОД ШКОЛСКЕ 2024/2025. ГОДИНЕ ПРИЛИКОМ ФОРМИРАЊА ОДЕЉЕЊА ПРВОГ РАЗРЕДА.

Члан 104а

~~Успех ученика петог разреда, који су у школској 2018/2019. години започели изучавање изборног програма други страни језик, оцењује се бројчано почев од дана ступања на снагу овог закона.~~

~~Закључна бројчана оцена ученика из става 1. овог члана на крају другог полугодишта утврђује се на основу најмање три бројчане оцене из наведеног програма.~~

~~Приликом закључивања оцене на крају другог полугодишта узимају се у обзир све појединачне описне оцене којим је ученик оцењен у току првог полугодишта школске 2018/2019. године.~~

Рок за доношење подзаконских аката**Члан 105.**

~~Влада ће у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона, образовати Комисију из члана 33. став 2. овог закона.~~

Министар ће донети подзаконске акте на основу овлашћења из овог закона у року од две године од дана почетка примене овог закона.

Подзаконски акти донети до ступања на снагу овог закона примењиваће се, ако нису у супротности са овим законом, до доношења подзаконских аката на основу овог закона.

АНАЛИЗА ЕФЕКТА

1. КОЈИ СУ ПРОБЛЕМИ КОЈЕ ЗАКОН ТРЕБА ДА РЕШИ?

Предлог закона о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању (у даљем тексту: Закон), који је припремило Министарство просвете, предвиђа унапређивање примене појединих законских решења у циљу обезбеђивања и унапређивања квалитета, доступности и праведности основног образовања и васпитања.

Законом о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању извршено је терминолошко усклађивање са Законом о основама система образовања и васпитања и допуна Закона о основном образовању и васпитању одредбама која се односе на институте који су прописани Законом о основама система образовања и васпитања. Основни текст Закона о основном образовању и васпитању донет 2013, затим мењан и допуњаван 2017, 2019. и 2021. године, а основни текст Закона о основама система образовања и васпитања донет је 2017. године, а мењан и допуњаван 2020. и 2021. године, те се указала потреба за уподобљавањем текстова оба закона. Усклађивање је извршено и због тога што је припремљен Предлог закона о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања и паралелно са тим одговарајуће измене и допуне Закона о основном образовању и васпитању, као посебног закона којим се уређује област основног образовања и васпитања, на основу и у складу са Законом о основама система образовања и васпитања.

Овим изменама обухваћене су одредбе које се односе на школски програм, организацију образовно-васпитног рада, наставу, распоред и трајање часа, општи успех ученика и оцењивање владања ученика.

Предложене измене и допуне Закона, треба, између осталог, да доведу и до ефикаснијих решења која се односе на смањивање, односно престанак насиља у установама образовања и васпитања, те су у вези са тим измењене одредбе које се односе на владање ученика и оцену из владања, у смислу бројчаног оцењивања ученика, почев од петог, уместо почев од досадашњег шестог разреда и рачунањем општег успеха тако што ће почев од петог разреда, уместо досадашњег шестог разреда оцена из владања рачунати у општи успех ученика. Следствено томе, предвиђено је и да бројчано оцењивање и израчунавање општег успеха у другом циклусу основног музичког и балетског образовања. Прецизирано је и да се ученицима који су упућени на разредни, односно поправни испит општи успех утврђује по обављено испиту, а најкасније до 31. августа.

У делу школског програма предвиђено је изучавање српског језика као нематерњег, у оквиру школског програма, као одговор на потребе ученика укључених у систем образовања Републике Србије, који непознају или недовољно познају језик наставе, чиме би се подржало остваривање једнаког права на образовање.

Прецизирано је када се може организовати настава за ученике другог циклуса основног образовања и васпитања у оквиру комбинованог одељења, и то изузетно, у најбољем интересу ученика уз сагласност надлежне школске управе.

Додатна настава уведена је за ученике почев од трећег разреда, уместо почев од четвртог разреда, као одговор на потребе праксе и обезбеђивање подршке ученицима, посебно у припреми за такмичења која се организују од трећег разреда.

Прецизиране су одредбе које се односе на распоред часова, у смислу да је прецизирано да су распоредом часова обухваћени и часови

допунске и додатне наставе, као и час одељењског старешине, те да се школа стара да сви часови буду обухваћени распоредом часове у оквиру једне смене. Предложеном допуном наведено је прецизно регулисано, чиме ће се избећи одступање у организацији рада на нивоу установе.

2. КОЈИ СУ ЖЕЉЕНИ ЦИЉЕВИ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА?

Циљ измена и допуна предвиђених Предлогом закона јесте јачање и превенција насиља установама образовања и васпитања.

Циљ измена и допуна је подршка укључивању у образовно-васпитни рад ученицима који не познају или недовољно добро познају језик наставе, кроз обезбеђивање да у оквиру школског програма изучавају и српски као нематерњи језик.

Осим тога циљ је и ефикаснија организација рада установе, и уједначавање поступања установа у делу који се односи на распоред часова, као оптимална организација рада у делу формирања комбинованих одељења у другом циклусу основног образовања и васпитања.

Организовања додатне наставе за ученике трећег разреда има за циљ да обезбеди ученицима са изузетним способностима подршку у раду која одговара њиховим потребама, а истовремено и могућност додатног рада у функцији припрема за такмичења ученика.

3. ДА ЛИ СУ РАЗМАТРАНЕ МОГУЋНОСТИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА БЕЗ ДОНОШЕЊА АКТА?

Доношење Закона о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању условљено је доношењем новог Закона о основама система образовања и васпитања са чијим решењима се усклађују постојећа решења у сада важећем Закону о основном образовању и васпитању.

4. ЗАШТО ЈЕ ДОНОШЕЊЕ АКТА НАЈБОЉИ НАЧИН ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА?

Проблеме, односно ситуације и усклађивања наведене у тачки 1. ове анализе ефеката не би било могуће решити без доношења измена и допуна Закона, имајући у виду да је ову материју није могуће уредити подзаконским актом, што је уједно и разлог који доношење закона чини јединим начином за решавање проблема.

5. НА КОГА ЋЕ И КАКО НАЈВЕРОВАТНИЈЕ УТИЦАТИ РЕШЕЊА У ЗАКОНУ?

Закон о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању имаће позитиван утицај на ученике, родитеље, односно друге законске заступнике и на установе.

Решења у Предлогу закона утицаће на:

- ученике - заштита права ученика и упоредо са тим развијање одговорности, ствара се правни основ за унапређивање образовно-васпитног рада, доступност квалитетнијем образовању и васпитању, бољи услови за образовање ученика која, из различитих разлога, имају потребу за додатном подршком у образовању и васпитању, односно бољи услови за образовање ученика који имају потребу за додатном подршком у образовању и васпитању. Појединачна решења посебно су елаборирана у делу Анализе ефеката закона који се односи на питање који су проблеми које закон треба да реши;

- родитеље - повећање квалитета образовања и васпитања њихове деце, веће укључивање у рад и активности школе, смањивање потребе да родитељи плаћају приватне часове својој деци, већу заштиту права њихове деце у школи, веће укључивање у рад и активности школе. Појединачна решења посебно су елаборирана у делу Анализе ефеката закона који се односи на питање који су проблеми које закон треба да реши;

- установе - повећање аутономије установе и унапређивање и рационалнија организација образовно-васпитног рада. Појединачна решења посебно су елаборирана у делу Анализе ефеката закона који се односи на питање који су проблеми које закон треба да реши.

6. КАКВЕ ТРОШКОВЕ ЋЕ ПРИМЕНА ЗАКОНА ИЗАЗВАТИ ГРАЂАНИМА И ПРИВРЕДИ, А НАРОЧИТО МАЛИМ И СРЕДЊИМ ПРЕДУЗЕЋИМА?

За спровођење предметног закона о основном образовању и васпитању није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије, јер се сва предложена решења односе на измене у смислу другачијег приступа, другачијег начина организовања, надаље другачијег, односно прецизнијег формулисања одређених питања.

7. ДА ЛИ СУ ПОЗИТИВНЕ ПОСЛЕДИЦЕ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА ТАКВЕ ДА ОПРАВДАВАЈУ ТРОШКОВЕ КОЈЕ ЋЕ ОН СТВОРИТИ?

Позитивне последице доношења овог закона односе се на обезбеђивање доступности и квалитета основног образовања и васпитања.

С обзиром на то да нема додатних трошкова које ствара примена наведених законских решења, не може се ни говорити о њиховој оправданости, али се може констатовати да ће се систем учинити квалитетнијим и ефикаснијим и то:

- побољшан квалитет образовања и васпитања; фонд, односно број часова које је наставник у оквиру норме дужан да реализује додатне наставе;

- већа ефикасност у коришћењу свих ресурса у образовању и васпитању, већи обухват деце и ученика, бољи квалитет образовно-васпитне понуде, дугорочно гледано ће омогућити, пре свега, већу запошљивост свих категорија ученика и повећану социјалну кохезију у друштву, те последично и смањивање стопе сиромаштва и смањивање различитих видова социјалне помоћи незапосленим лицима, а уједно ће се повећати средства буџета додатним порезима и доприносима која плаћају запослена лица;

- већа одговорност родитеља за упис деце у установу и редовно похађање наставе, за поштовање правила понашања и безбедности дугорочно гледано требало би да смањи превремено напуштање система образовања и васпитања ученика, већу и ефикаснију интеграцију ученика и повећање безбедности.

8. ДА ЛИ СЕ ЗАКОНОМ ПОДРЖАВА СТВАРАЊЕ НОВИХ ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА И ТРЖИШНА КОНКУРЕНЦИЈА?

Предлогом закона не подржава се стварање нових привредних субјеката. Предложени закон ни на који начин не ограничава тржишну конкуренцију.

9. ДА ЛИ СУ СВЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНЕ СТРАНЕ ИМАЛЕ ПРИЛИКУ ДА СЕ ИЗЈАСНЕ О ЗАКОНУ?

У поступку израде Предлога закона о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању није прибављено формално изјашњење, али су у изради наведеног нацрта консултоване све заинтересоване стране.

На основу члана 41. став 3. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 – пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14 и 8/19 - др. пропис), Одбор за јавне службе Владе Републике Србије на седници одржаној 5. априла 2023. године, донео је Закључак 05 Број: 011-3000/2023, којим је одређено спровођење јавне расправе и утврђен је Програм јавне расправе о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању (у даљем тексту: Нацрт закона). Јавна расправа је спроведена у периоду од 7. до 27. априла 2023. године. Прва трибина о предложеном Нацрту закона одржана је у среду, 19. априла 2023. године, у Новом Саду, друга трибина одржана је у петак, 21. априла 2023. године, у Нишу, док је трећа трибина одржана у понедељак, 24. априла 2023. године, у Београду.

У јавној расправи учествовали су представници Министарства просвете, Националног просветног савета, Завода за унапређивање образовања и васпитања, Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, установа образовања и васпитања, Покрајинског секретаријата за образовање, прописе, управу и националне мањине-националне заједнице, представници невладиних организација и остали заинтересовани субјекти и појединци.

10. КОЈЕ ЋЕ СЕ МЕРЕ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЗАКОНА ПРЕДУЗЕТИ ДА БИ СЕ ПОСТИГЛО ОНО ШТО СЕ ЗАКОНОМ ПРЕДВИЂА?

Подзаконски акти за спровођење овог закона донеће се у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

Мере и активности за примену законских решења су организовање квалитетне обуке за директора, наставнике и запослене у установи, информисање свих заинтересованих страна, вредновање и самовредновање рада школа и запослених у школи, квалитетније и ефикасније праћење и оцењивање ученика и друго.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Овлашћени предлагач прописа: Влада

Обрађивач: Министарство просвете

2. Назив прописа

Предлог закона о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању

Draft Law on Changes and Additions of the Law on Primary Education and Upbringing

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум), односно с одредбама Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Прелазни споразум):

а) Одредба Споразума и Прелазног споразума која се односе на нормативну садржину прописа,

Споразум, Наслов VIII Политике сарадње, Члан 102. образовање и стручно оспособљавање

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума и Прелазног споразума,

Општи рок утврђен чланом 72. Споразума

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума,

Потпуно

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума,

/

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

/

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење одредби примарних извора права Еевропске уније и оцене усклађености са њима,

/

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

/

в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,

/

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,

/

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

/

5. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

не

6. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

не

7. Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености

У поступку израде предметног материјала није била консултована Европска комисија, односно друга стручна тела Европске уније.